

Pazin

ZNANJEM DO NENASILJA

ZAVIČAJNA
NASTAVA
NENASILJA

Mali Lošinj

Kad se vlastiti identitet, odnosno doživljaj sebe poklapa s onim najprisutnijim i najprihvaćenijim u našem okruženju, obično nemamo potrebu posebno ga osvještavati, već ga podrazumijevamo. U nastavku su neki aspekti identiteta koji su važni kada govorimo o LGBTIQ+ osobama, dok se objašnjenja specifičnih pojmova nalaze na kraju brošure.

Spol – društvena kategorija temeljena na biološkim karakteristikama kroz koje se definira spol (kromosomi, hormoni, vanjska i unutarnja spolna obilježja).

Rod – podrazumijeva društvena očekivanja i norme oko specifičnih stavova, osjećaja i ponašanja koji se vežu uz muževnost, odnosno ženstvenost.

Spolni identitet – individualni doživljaj vlastitog spola. S obzirom na spol, osoba se može identificirati kao osoba muškog spola, ženskog spola, interspolna ili transpolna.

Rodni identitet – individualni doživljaj vlastitog roda. S obzirom na rod, osobe se mogu identificirati kao žene, muškarci, transrodne osobe, ali se mogu i odbiti identificirati s obzirom na rod, ili se identificirati kroz neki od nebinarnih identiteta.

Rodno izražavanje – način na koji osoba izražava svoj rodni identitet (kroz odijevanje, frizuru, govor tijela i slično).

Seksualna orijentacija – predstavlja obrazac emotivne, romantične i/ili seksualne privlačnosti prema osobama istog, različitog ili više spolova/rodova. Od češćih načina samoodređenja razlikujemo osobe homoseksualne, biseksualne i heteroseksualne orijentacije, panseksualne te aseksualne osobe.

Važno!

Nema pravila oko preklapanja opisanih pojmova. Seksualna orijentacija ne ovisi o spolnom /rodnom identitetu i obratno.

Kako biti podrška?

Ako poznaješ LGBTIQ+ osobu:

- otvoreno razgovaraj i pokaži iskreno zanimanje za iskustva koja osoba doživljava
- ukoliko te nešto zanima, radije pitaj nego da pretpostavljaš ili ostavljaš da pojedine teme "vise u zraku"
- pruži podršku osobi da slijedi i upoznaje sebe, pokaži afirmativan stav i svojim primjerom prihvaćanja budi uzor drugima
- informiraj se o LGBTIQ+ temama te budi osoba koja promiče objektivne činjenice, međusobno razumijevanje i nenasilje u svom okruženju
- ispravno koristi LGBTIQ+ terminologiju birajući prihvatljive izraze
- pokaži nedvosmislene znakove prihvaćanja kroz suptilno izlaganje simbola, knjiga, brošura o LGBTIQ+ temama u svom okruženju
- zagovaraj prihvaćanje različitosti i ljudskih prava te osudi diskriminaciju i nasilje u društvu
- upoznaj se s procesom autanja te dopusti da osoba sama upravlja navedenim procesom

Terminologija

Lezbijka – osoba koja se identificira kao žena te ju privlače druge osobe koje se identificiraju kao žene.

Gej – osoba koja se identificira kao muškarac te ga privlače druge osobe koje se identificiraju kao muškarci. Često se pojam "gej" koristi i šire, pa tako možemo čuti i, na primjer, da lezbijke nekad za sebe govore da su gej.

Biseksualna osoba – osoba koju privlače osobe istog i različitog spola/roda

Panseksualna osoba – osoba koju privlače druge osobe, neovisno o spolu/rodu.

Aseksualna osoba - osoba koju seksualno ne privlače druge osobe.

Transrodne osobe – osobe čiji se rodni identitet razlikuje od spola pripisanog rođenjem.

Transrodne osobe se mogu identificirati unutar binarnih kategorija muškosti/ženskosti ili izvan njih.

Genderqueer – označava nenormativne rodne identitete koji ne ovise o binarnim kategorijama muškosti/ženskosti.

Cisrodne osobe – osobe čiji se rodni identitet poklapa sa spolom pripisanim rođenjem.

Interspolne osobe – osobe rođene s obilježjima oba spola.

Queer – ne označava identitet, već odnos prema društvenim normama, u smislu odbacivanja tih normi, napose onih vezanih za seksualnu orijentaciju, spolni/rodni identitet i rodno izražavanje. Istovremeno, među LGBTQ+ osobama postoje osobe koje se identificiraju i kao queer.

Autanje – složen, kontinuiran i izrazito važan proces za LGBTQ+ osobe koji podrazumijeva otkrivanje svog identiteta u različitim životnim kontekstima, od samoosvještavanja svojeg identiteta, preko otvaranja drugim osobama do samoprihvatanja.

Unatoč činjenici da u društvu svi većinom težimo promicati toleranciju i inkluziju, potrebno je upitati se: “Želimo li zaista toleranciju ili zapravo govorimo o prihvaćanju?”

LGBTIQ+ osobe prisutne su u svim sferama društva, pitanje je samo koliko se sigurno i spremno osjećaju u javnosti kako bi bile vidljive.

Jeste li znali da je gotovo svaka druga LGBTIQ+ osoba doživjela neku vrstu nasilja, bilo to od obitelji, u školi, na fakultetu, radnom mjestu ili na ulici? Nerijetko se događa da se LGBTIQ+ osobe susreću u manjoj ili većoj mjeri s kršenjem osnovnih ljudskih prava i temeljnih sloboda i to na osnovi seksualne orijentacije, rodnog izražavanja i/ili rodnog identiteta. Nasilje se može pojavljivati u različitim modalitetima, kao što su psihološko, seksualno, fizičko ili ekonomsko nasilje.

Poražavajući podatak jest da se takva kršenja najčešće ne prijavljuju zbog nepovjerenja prema policiji i pravosuđu, pa postaju dio tamne brojke.

Mlade osobe koje su žrtve zlostavljanja ili nasilja često izostaju iz škole te u većini slučajeva pate od depresije, anksioznosti, straha, stresa i osjećaja ljutnje.

Zabrana diskriminacije propisana je u nizu pravnih dokumenata, a Zakon o suzbijanju diskriminacije prepoznaje čak sedamnaest osnova po kojima je zabranjeno dovođenje osoba u nepovoljan položaj. Iako je posljednjih godina zabilježen pozitivni pomak u zakonodavnom okviru, sam po sebi on nije dovoljan ukoliko ga se dosljedno ne pridržavaju i ne provode i institucije koje se bave zaštitom ljudskih prava.

Ova edukativno – savjetodavna brošura može poslužiti kao prvi korak u informiranju djelatnika obrazovnog sustava, civilnog društva, ali i svih ostalih zainteresiranih s ciljem stvaranja uključivog društva te suzbijanja nasilja i/ili diskriminacije prema pripadnicima LGBTIQ+ zajednice.

Kome se obratiti?

Zagreb:

Dugine obitelji

Iskorak

LGBTIQ+ inicijativa

Filozofskog fakulteta "AUT"

Prostor rodne i medijske kulture "K-zona"

KolektIRV

ZA-Pravo

Zagreb Pride

Rijeka:

Lezbijska organizacija "LORI" Rijeka

Split:

LGBT Centar Split

Dubrovnik:

Udruga Bonsai

Poreč:

Centar za građanske inicijative Poreč

Pula:

Proces – udruga za promicanje queer kulture i LGBTIQ+ prava

Projekt se provodi u okviru programa Clubture-HR programska razmjena i suradnja uz potporu Ministarstva kulture i medija RH, Zaklade Kultura nova, Gradskog ureda za kulturu, međugradsku i međunarodnu suradnju i civilno društvo Grada Zagreba i Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva kroz program Centri znanja

PROCES

CLUBTURE

Savez udruga Klultura / Clubture Network

+ LOGIĆI

